

Naše Topolčianky

December, číslo: 4/2003, Dvojmesačník obyvateľov obce Topolčianky

Pár slov redakčnej rady

Vážení čitatelia!

Prichádzame k Vám už po niekoľkýkrát s našim periodikom. Tentoraz je to mimoriadne vydanie Našich Topolčianok k nadchádzajúcim Vianociam a novému roku 2004. Tento čas si zaslúži mimoriadnu pozornosť, veď je to čas pokoja a radosti, ktorých je stále tak málo. Celý uplynulý rok sa niesol v znamení zmien, reforiem, neistoty, traumatizujúcej politickej situácie tak doma, ako aj vo svete.

Preto Vám prajeme, aby ste počas týchto sviatočných dní znovu objavili v sebe pokoj a lásku k najbližším. Nech Vám nedostatok materiálneho vynahradí prebytok lásky. Potlačme v sebe hnev a pokúsme sa s porozumením počúvať toho druhého.

Vianoce sú aj sviatkom rodiny, ktorá nech je pre všetkých studnicou živej vody, zavlažujúcou naše často ubolené duše.

O niekoľko dní privítame rok 2004, ktorý priniesie pre

každého ďalšie zmeny. Tie zasiahnu do života nielen nás, ale i nasledujúcich generácií. Nech vykročíme tou správnou „nohou“ do spoločenstva európskych národov, nech naše národné klady prinesú obohatenie pre všetkých. Nový rok prináša vždy nádej na nový začiatok. Preto si všetci poprajme, aby rok 2004 bol lepší ako ten starý a aby sme aj my boli dnes, zajtra lepší ľudia, ako sme boli včera.

Redakčná rada

Jubileá a výročia

Aj koniec kalendárneho roku 2003 má svoje časové medziny:

- Silvester - 31. december t.r. je dňom, kedy sa náš duchovný otec p. kanonik Emil Scheimer dožíva 80 rokov svojho života. Z uvedenej osemdesiatky venoval nám, občanom Topolčianok vyše 41 rokov. Pán Boh zaplať! Dôstojný pán kanonik - vy-

prosujeme Vám do budúcich rokov hojnosť milosti, zdravia, síl a požehnaní od Najvyššieho!

- 1. január 1993 - deň vzniku samostatnej Slovenskej republiky si už tradične pripomíname „Vätrou samostatnosti“. Tá prvá horela nad našou obcou na Kopaničkách v silvestrovskú noc 1992-

Príhovor starostu

Vážení spoluobčania! Rok 2003 sa pomaly chýli ku svojmu koncu a ja využívam túto príležitosť na to, aby som sa Vám prihovoril prostredníctvom posledného tohtoročného čísla Našich Topolčianok.

Uplynul už rok od dátumu konania komunálnych volieb, v ktorých bola mne ako starostovi obce Topolčianky a ďalším deviatim poslancom obecného zastupiteľstva vyslovená dôvera občanov, aby sme spravovali a zveľadovali obec. Nakoľko je toto vydanie „Našich Topolčianok“ sviatočné a jeho obsah je venovaný najkrajším sviatkom roku, nechcem v týchto riadkoch do detailov hodnotiť našu prácu. Bilancovaniu bude venované prvé číslo týchto novín, ktoré vyjde v roku 2004. Chcel by som ale využiť tento priestor a poďakovať sa všetkým svojim spolupracovníkom - či už pracovníkom OcÚ, poslancom obecného zastupiteľstva, členom jednotlivých komisií za pomoc a spoluprácu. Som presvedčený, že sme sa rozhodli ísť správnou cestou a ciele, ktoré sa nám podarilo zrealizovať v r. 2003 - hlavne uvedenie ČOV do prevádzky, dobudovanie plynofikácie ZŠ na ul. Cintorínskej, rekonštrukcia podlahy telocvič-

ne na ZŠ Litoměřická, výmena odvozcu TKO, Kultúrne leto 2003, nebudú poslednými zrealizovanými akciami. Viem, že je ešte mnoho problémov, ktoré nás čakajú - či už je to rekonštrukcia miestnych komunikácií, úprava stredu obce, dobudovanie elektrifikácie na ulici Dihovského, či postupné vybudovanie kanalizačných vetiev na ďalších uliciach v obci. Som však presvedčený, že kolektív pracovníkov OcÚ a poslancov OZ a jeho komisií je životaschopný a postupne budeme môcť konštatovať, že sa nám podarilo spomenuté úlohy zvládnuť. Chcel by som tiež poďakovať spolupracovníkom z redakčnej rady za ich obetavú prácu pri realizácii jednotlivých vydaní „Našich Topolčianok“, nakoľko môžeme touto formou informovať všetkých občanov o dianí v obci. Na záver môjho príspevku chcem využiť tento priestor, aby som Vám, milí spoluobčania, zaželal príjemné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších, aby najkrajšie sviatky v roku boli skutočne najkrajšími, počas ktorých v atmosfére sviatočnej pohody načerpáme nové sily potrebné k zdolávaniu prekážok, ktoré na nás čakajú v r. 2004.

Prajem Vám všetkým šťastné a veselé Vianoce.

Juraj Mesko
starosta obce

A.L.

Moje Vianoce roku 1944

V Európe zúrila druhá svetová vojna. Armády bojujúce proti sebe sa dostali z východu na územie Slo-venska a v predvianočnom období až do našej tesnej blízkosti. Frontová línia sa zastavila na Hrone, Pohronskom Inovci pri Orovnici. Zvukovú kulisu Vianoc tvorila ťažká kanonáda. V strachu a úzkosti sa pripravovala skromná „štedrá večera“. Tvorili ju jedlá navarené z plodov našej zeme. Na stole boli

jablká, orechy, cesnak, med, oblátky, hríbová polievka a makové pupáčky. So slzami v očiach sme sa usadili k stolu a vianočnému stromčeku. Večera sa začala úpenlivou modlitbou, netušili sme, čo sa môže stať v najbližších hodinách. Stromček sme teda mali. Boli na ňom i salónky - doma uvarené, zabalené do rôznych farebných papierikov. A darčeky? Nuž, neboli. Bol totiž lístkový bodový systém a všetka vý-

roba podliehala požiadavkám vojny. Ale predsa boli, a výnimočné! Na vianočné sviatky školopovinnú mládež pripravovala aj škola. Kate-chét páter Herko, ktorý pôsobil na meštianke v Zlatých Moravciach dokázal zohnať tlačivá, ktoré v záhlaví mali napísané: Vianočný dar pre rodičov. Nasledovali kolónky jednotlivých náboženských pobožností a modlitieb. Plagátiky rozdal študentom, ktorí v priebehu adventu s úmyslom „za rodičov“ sa hojne zúčastňovali bohoslužieb a zapínali spomenuté kolónky. Takto sa zrodil duchovný dar pre rodičov, ktorí ho prijali s veľkým dojatím. Najväčším zážitkom, ktorý aspoň na chvíľu zalcnil hrôzu duniacej strelby, bola účasť na polnočnej svätej omši. Už samotná cesta do kostola bola výnimočná. Množstvo bieleho, ničím nepošpaného pod nohami vrzgajúceho snehu, žiadne pouličné osvetlenie, tmavé zatemnené okná rodinných domov - taký bol príkaz vojnovéj doby! ... A boje na Hrone trvali až do Veľkej noci 28.3.1945. Takéto sú moje spomienky na vojnové Vianoce r. 1944.

A.L.

Korčule od Ježiška

Mal som 11 rokov a chodil som do piatej ľudovej. Stále som ešte veril, že vianočný stromček - volali sme ho „Krišpán“ a darčeky prináša Ježiško, hoci mi spolužiaci nahovárali, že ježiška robia rodičia. No ja som sa držal svojho. Jednu predvianočnú noc som však nezažmuril oko a prichytil som sestru a mamku ako nesú ozdobený stromček na stôl do spálne. Aj napriek tomu som veril ďalej, lebo som vedel, koho je to zásluha. Najmä, keď som pod stromčekom našiel pekný balíček. Boli to korčule, staré tzv. „kvintovky“ na kľúčik. Hoci som vedel, že sú to od bratranca z Radvane, mal som z nich veľkú radosť, lebo som ich chcel už dlhý čas a všetci mi ich závideli. Vždy na Vianoce si spomienam na tieto korčule a spolu s vnúčatami nanovo prežívam ich i svojho Ježiška a prosím ho len o to, aby som ho mohol prežívať ešte aspoň zopár rokov.

Rudolf Kazík

Čas radosti a veselosti

Prípravou na Vianoce je obdobie zvané advent - štyri týždne pred Vianocami, kedy sa koná náboženská príprava na oslavu božieho narodenia. V tomto čase sú dva dátumy, kedy sa konalo mnoho pekných zvykov. Prvým je 6. december - sv. Mikuláš, kedy na jeho pamiatku sa obdarúvali najmä deti. Darčeky zodpovedali hospodárskej dobe. Druhým je 13. december - sviatok Sv. Lucie, kedy chodili „Lucie v bielom po domoch“.

Vrcholom je 24. december - ŠTEDRÝ VEČER. V tento deň, hlavne v gazdovských domácnostiach bolo veľa starostí a roboty, no najviac práce mali gazdinky - mamy. Zavčas ráno obecný pastier roznášal hrubé brezové prúty - ŠTEDRÁKY, ktoré slúžili na vyhotovenie bičov, ale aj ako výchovný prostriedok na deti. Pastier predniesol vianočný vinš, za čo bol obdarovaný koláčmi a pijatkou - vínom a pálenkou.

Vyupratované domácnosti čakala posledná úloha. Pripraviť štedrú večeru. Gazdiná vstala veľmi skoro, piekla koláče - makové, orechové, lekvárové, vianočku na pupáčky. K tomuto bolo potrebné prvotriedne vymiesené a vykysnuté cesto - najlepšie sa mu darilo v drevených dlabaných korytkach. Ďalej dobre vykúrená pec, v ktorej na plechoch poukladané sa piekli tie najlepšie vianočné koláče. Bolo ich potrebné veľa, lebo veľa sa rozdávalo. Ďalej sa varila polievka. Mohla byť šošovicová, alebo hríbová. Oblátky boli napečené v priebehu adventu. Veľkú pozornosť venovali príprave miestnosti, kde sa večeralo. Rodinný stôl prikrýty domácim lanovým obrusom, na ňom prestreté pre každého člena rodiny i pre náhodného hosťa, gazda pod stôl uložil „žup slamy“ na pamiatku - Ježiško po narodení bol uložený na slame. Vo veľkom múčnom site boli nakladené štedrovečerné dobroty: jablká, orechy, cesnak, med, oblátky, flaštička so svätenou vodou. Každý dostal od hlavy rodiny na tanier svoj diel. Večera sa začala spoločnou modlitbou, požehnaním jedla a domácnosti i hospodárskeho dvora. Z jedál sa zaneslo i dobytku. Pre šťastie a pokoj sa do kútov izby hádzali orechy. Vianočný stromček bol samozrejmosťou. Niekde bol postavený, inde najmä pre nedostatok miesta zavesený na hrade. Ozdobení bol jablčkami, orechmi, medovníkmi i papierovými ozdobami. Po večeri, ktorá sa končila modlitbou sa čakalo na koledníkov, ktorí išli od domu k domu a pri dverách alebo pod oknami spievali kolednícke, Ježišovo narodenie pripomínajúce piesne. Takýto program trval až do chvíle, keď bolo potrebné pobrať sa na utiereň - polnočnú sv. omšu. Tá mala veľké kúzlo. Slávnostný ráz jej dodávala i dodáva dychová hudba a prekrásne vianočné piesne. Po utieri si ľudia podávali ruky a vinšovali:

„Vinšujem Vám tieto slávne sviatky Krista Pána narodenie, aby Vám dal Pán Boh zdravie, šťastie a hojného požehnanie, na poli úrody v komore hojnosť, na dielkach radosť a aby ste boli veselí ako v nebi anjeli - šťastlivé sviatky ešte raz -
- alebo Pochválen buď Ježiš Kristus

František Beňuš

Dobrá novina

Koledovanie v našej obci sa už pomaly stáva tradíciou, veď počas tohtoročných Vianoc vykračia koledníci do ulíc Topolčianok už po štvrtýkrát. Na Slovensku prebieha už 9. ročník tejto koledníckej akcie pod názvom Dobrá novina (DN), ktorú organizuje Hnutie kresťanských spoločenstiev detí eRko.

Jej cieľom je priniesť do rodín radosť a posolstvo o narodení Pána Ježiša a spolu s deťmi a darcami vytvárať svojou malou, ale originálnou službou spravodlivejšiu tvár sveta. Táto aktivita je spojená so zbierkou pre núdznych v krajinách tretieho sveta. Hlavným projektom, ktorý bude podporovaný z výťažku tohtoročnej zbierky, je nová operačná sála v nemocnici Panny Márie Nepoškvrnenej v Mapuordite v južnom Sudáne. Pracovníci miestnej diecézy ju plánujú postaviť v r. 2004 namiesto nevyhovujúceho vojenského stanu, v ktorom operujú aj lekári zo Slovenska.

V predchádzajúcom ročníku sa na Slovensku spojilo do DN vyše 20 000 detí. V Topolčiankach to bolo 104 koledníkov v 12 skupinách pod vedením 20 dospelých. Spolu navštívili asi 280 rodín a vykoledovali 36 000 Sk. Zažili veľa radosť a zábavy pri príprave aj koledovaní, naučili sa urobiť čosi aj pre iných vo svojom volnom čase.

Aj tento rok sa chystáme navštíviť vaše domovy 25. decembra v popoludňajších hodinách (medzi 16.00 - 19.00 hod.). Prosíme, aby ste sa včas prihlásili prostredníctvom vyplnených návratiek, ale ak to nestihnete, alebo zabudnete, koledníci Vás radi navštívia, aj keď ich osobne pozvete v deň D.

Dopredu ďakujeme za váš záujem a podporu. Za všetkých koledníkov Daniela Krajčová, zodpovedná za organizovanie DN.

„Je našou povinnosťou podporovať chudobných, a to nielen z prebytku.“ Ján XXIII.